

กระบวนการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “พื้นที่ (Space) ริมฝั่งลุ่มน้ำชี” ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็น การสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงจากพื้นที่ทางกายภาพไปสู่มิติต่างๆ เช่น มิติทางความเชื่อและศาสนา มิติทางการจัดการ มิติเชิงพฤติกรรม มิติของการสร้างอัตลักษณ์และการรวมกลุ่มของผู้คน เป็นต้น มิติ เชิงพื้นที่จะมีมิติที่ซ้อนทับที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวของท้องถิ่น วิวัฒนาการทางความคิด การ เปลี่ยนแปลงเชิงอุดมการณ์ รวมทั้งร่องรอยการเปลี่ยนแปลง ส่งผ่าน และปรับตัวของคนในลุ่มน้ำชีได้ เป็นอย่างดี ดังนั้นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงสามารถสืบค้นได้จากหลักฐานเชิง พื้นที่ได้อีกแนวทางหนึ่งเช่นกัน

กระบวนการการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านการศึกษาเชิงพื้นที่ต้องอาศัย ข้อมูลจากการบอกเล่าของผู้คนเป็นสำคัญ เนื่องจากการบันทึกข้อมูลของพื้นที่ผ่านความทรงจำของคน ท้องถิ่นนั้นจะทำให้เราสามารถเข้าใจถึงการให้ความหมาย และการให้ความสำคัญของคนในท้องถิ่นได้ เป็นอย่างดี และนอกจากการสืบค้นจากการบันทึกความทรงจำของผู้คนแล้ว ยังมีกระบวนการการ ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากท้องถิ่นผ่านข้อมูลทางเอกสาร การประชุมในพื้นที่ทั้งประชุมอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมทั้งยังมีการตรวจสอบข้อมูลผ่านการนำเสนอในเวที ทางวิชาการภายในประเทศ กระบวนการการศึกษาในครั้งนี้จึงเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่าง คนท้องถิ่น คณะผู้ศึกษา นักวิชาการ

ในการศึกษาครั้งนี้สามารถได้ข้อสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ริมฝั่งลุ่มน้ำชีได้เป็น 6 เรื่องคือ 1) ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของคนในลุ่มน้ำชี ซึ่งแบ่งออกเป็นการตั้งถิ่นฐานตามลักษณะทาง ภูมิศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานตามศักยภาพในการเข้าถึงทรัพยากร 2) การจำแนกพื้นที่ของลุ่มน้ำชี

T 148065

ซึ่งแบ่งออกเป็น พื้นที่หาอยู่หากิน พื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา พื้นที่ทางการใช้สอย พื้นที่ทางจินตนาการหรือพื้นที่ทางตำนานท้องถิ่น พื้นที่อยู่อาศัยระดับครัวเรือน 3) การจัดการภายในพื้นที่ต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ แนวทางการจัดการภายในพื้นที่หาอยู่หากิน การจัดการภายในพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา การจัดการภายในพื้นที่ทางการใช้สอย การจัดการพื้นที่เรือน 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยทางความเชื่อ ปัจจัยจากการจัดการพื้นที่ของภาครัฐ ปัจจัยจากระบบตลาด ปัจจัยจากแผนพัฒนาของรัฐ ปัจจัยเกี่ยวกับจัดการน้ำของภาครัฐ ปัจจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนสิทธิทางการครอบครองที่ดิน 5) กระบวนการปรับตัวเชิงพื้นที่ภายในท้องถิ่น ได้แก่ การปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกลุ่มคนกับพื้นที่ทางทรัพยากร การปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกลุ่มคนกับกลุ่มคน การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงระหว่างกลุ่มคนกับความเชื่อและประเพณี และ 6) มิติที่ซ้อนทับเชิงพื้นที่กับแนวทางการจัดการพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็นสองมิติคือ มิติเชิงซ้อนบนพื้นที่ริมฝั่งลุ่มน้ำชีกับมิติทางการจัดการที่ซ้อนทับ มิติทางการจัดการที่ยังคงดำรงอยู่ในพื้นที่ริมฝั่งลุ่มน้ำชี

สำหรับเนื้อสาระที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้คือ มิติที่ซ้อนทับเชิงพื้นที่กับแนวทางการจัดการพื้นที่ เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญของที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่ต่างๆ ในลุ่มน้ำชีเข้าหากัน รวมทั้งสามารถทราบถึงการดำรงอยู่ในมิติทางการจัดการบางอย่างซึ่งสามารถนำไปสู่แนวทางการพัฒนาพื้นที่ การสร้างกรอบของการอยู่ร่วมกันของคนในท้องถิ่นทั้งในรูปของกฎหมายท้องถิ่น และการสร้างระเบียบของท้องถิ่น เป็นต้น และเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้แม้ว่าจะเริ่มต้นด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์ผ่านพื้นที่ที่เชื่อมโยงไปสู่คนท้องถิ่น แต่ในท้ายที่สุดสาระที่ได้จะไม่เป็นผลอันใดหากไม่เกิดกระบวนการการนำข้อมูลที่ได้กลับมาใช้ประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคนท้องถิ่นอีกครั้ง

This research is a process to understand aspects of *"The Space"* in Chi river basin. It can explain the trusts, religions, organizations, behavior, identities and grouping of people. Furthermore, the aspects of space have more complexity that can explain the local stories, evolution of people thinkings, changing of idealities, traces of changing, tranformation and adaptation of people. So the study of local history can be learn through space approach.

The process of collecting data about local history is mainly depend on an interview the local people. The remember of local people on space can let us know a meaning and its important for local people. Besides the interview, this research cloud has process to recheck the datas through the documents, informal and formal meeting, deep interview and national symposium presentation. Which these process, data exchange and learning together among local peoples, researcher and expertists had been occurred.

The result of this research found six conclusion about space of Chi river basin. 1) Settlement of local people in Chi river basin which clould be devided into two topic; the settlement which depend on the topography and the potential accessibility to resource. 2) Category of space in Chi river basin ,i.e.; trusts and religion space, functional space, imagine and local myth space, household space. 3) Organization of space in that area, i.e.; organize in trusts and religion space, functional space, imagine and local myth space, household space. 4) The factors that effect the changing of space, i.e.; trusts, government organizations, marketing systems, economic development plan, water resource organizations, and changing rightness of the land. 5) Adaptation process in local space, i.e; adation and changing that related to people with the another group, human with resource, local people with trusts and traditions. 6) Complexity of space with organization of space (be classified into 2 subjects; first, complexity of space with overlap of space organization, seconds, existed organization in Chi river basin space.)

The important of this research is the complexity that overlap the space organization. Becuase, It can connect the relationships between space and space. Further more, It can make understanding about existent of organization that bring to the development in local space, the frameworks establishment of local people's living (both local laws and regular of local peoples).